

NATO 2030 konferencia

Október 27-én a Magyar Hadtudományi Társaság keretein belül került megrendezésre a NATO 2030 konferencia. Az eseménynek az NKE HHK IMO 2. emeleti tanácsterme biztosította a helyszínt. A konferencia négy panelből állt össze. Az első szekcióban Dr. Szenes Zoltán köszöntője után Dr. Németh Gergely helyettes államtitkár ismertette a NATO és Magyarország időszerű kapcsolatát.

Kiemelte többek között a szövetség menedzsment fontosságát, a 3 C-t (cash, capability, contribution) és a képesség aggregációt. Magyarország célja az atlanti pozíciójának megerősítése, hogy egy kiszámítható és hatékony szövetségessé váljon. Ennek egyik eszköze a Honvédelmi és Haderőfejlesztési Program.

Dr. Mártonffy Balázs az NKE EJKA Amerika Kutatóintézet vezetője arra a kérdésre kereste a választ, hogy a NATO-t Kína ellen lehet-e fordítani? Megvizsgálta napjaink NATO-Kína kapcsolatát, és az USA szerepét, opcióit ebben a kérdéskörben. Végül a magyar mozgásteret elemezte ebben a kontextusban.

Befejezésül Dr. Wagner Péter a Külügyi és Külgazdasági Intézet vezető kutatója az afganisztáni tálib uralom aspektusait vizsgálta meg előadásában. Bár az előadás címe a „Afganisztán jövője a tálib uralom alatt” címet viselte, két hónappal a fundamentalista szervezet hatalomátvétele után lehetetlen megmondani, hogy milyen is lesz a közép-ázsiai ország sorsa. Rövidtávon kétségtelen, hogy súlyos humanitárius válságban van az ország, ahol a lakosság fele szembesül az éhezéssel valamilyen szintjével és ahol a Világbank előrejelzése szerint 2021-ben legalább 30 százalékkal fog zsugorodni a gazdaság. A nemzetközi segélyek és az előző afgán kormányzat tartalékainak befagyasztása, továbbá az idejében és COVID járvány ismét rávilágít Afganisztán segély függőségére. Mindezek azonban azt is jelentik, hogy a mostani humanitárius válságért nem a tálibok az egyedüli felelősek. Nemzetközi elismerés és így a segélyek feléléstése nem várható rövidtávon, a nemzetközi közösség humanitárius

erőfeszítései pedig valószínűleg elégtelenek lesznek a tél beállta előtt, így az ország jövője ebből a szempontból megjósolhatatlan.

Az elmúlt két hónap tálib kormányzati teljesítménye kaotikus, egyszerre látunk példákat az első napokban bejelentett, a korábbi ideológiával 180 fokkal szembenálló intézkedések betartására (általános amnesztia, lányok iskoláztatása, független sajtó működése, nők jogainak biztosítása) és a régi ultrakonzervatív világnézet megerősödésére. Az ország egyik felében idővel megtiltották az lányok iskolába járását, ám néhány tartományban engedélyezett. Továbbra is érkeznek példák az előző kormány katonáinak, rendőreink kivégzéséről, miközben a tálibok az afgán légierőt az egykori karbantartók és pilóták segítségével hozzák ismét működésbe. Szakértők rámutattak, hogy a tálib vezetés számára a legfontosabb a belső egység fenntartása a rendkívül vegyes ideológiai háttérű közösségben, ezért konszenzus elérése a érdekében az egyes vezetők nagy autonómiát élveznek a saját szintjükön. Mindezek alapján az előadó azt is megkérdőjelezte, hogy a tálibok egyáltalán képesek lennének a nyugati, bürokratikus értelemben vett kormányzásra, amely valamiféle centralizált, központi döntéshozatalt feltételez. Wagner Péter szerint a Kabulban működő tálib „kormánytól” nem várható, hogy kormányozza az országot valamilyen egységes, központi akarat alapján, helyette a nagyfokú önállóságot élvező tartományi, regionális tálib vezetők autonóm döntései várhatóak, amelyek magyarázatot adhatnak az olyan – nyugati gondolkodással felfoghatatlan – változatosságra, hogy az ország egyik felén például járhatnak iskolába a lányok, a másik felén pedig nem.

A második szekció moderátora Dr. Kis-Benedek József volt, az MHTT Nemzetbiztonsági Szakosztályának elnöke. A három előadó, a Külügyi és Külgazdasági Minisztérium kibertér koordinátora, Horváth Péter Tamás, a terror-ellenes koordinátor Dr. Turai Zoltán és a hibrid koordinátor Marosfi Gábor voltak. Bemutatták a KKM szervezetét, és a saját hatáskörükbe tartozó feladatokról és kihívásokról beszéltek.

A harmadik szekció moderátora Dr. Hegedűs Henrik az MHTT alelnöke volt. Dr. Hegedűs Ernő a Multi Domain Operation hadműveleti koncepció kutatását mutatta be a NATO Joint Air Power Competence Centrenél, különös tekintettel a légierő elemire és a Magyar Hadtudományi Társaság részvételére a JAPCC

nemzetközi tudományos rendezvényein. A nemzetközi tudományos kutatási részvételre is törekvő Magyar Hadtudományi Társaság (MHTT) Légierő Szakosztály az utóbbi években több alkalommal vett részt Európa legrangosabb katonai repülési konferenciáján, amelyet a NATO Joint Air Power Competence Centre (Összhaderőnemi Légierő Tudásközpont, JAPCC) szervez évente Essenben, Németországban. Az MHTT Légierő Szakosztály 2018 óta rendszeresen ápolja a tudományos kapcsolatokat a NATO JAPCC-vel. A Magyar Hadtudományi Társaság Légierő Szakosztályának (MHTT LSZO) egyik jelentős kutatási eredménye volt a részvétel a 2019 évi Essenben megtartott NATO JAPCC konferencián. A konferencia témája a Multi-Domain Battle/Multi-Domain Operations (MDO), a többdimenziós műveletek hadműveleti elmélete volt.

Az MDO koncepció kiemelt hadtudományi kutatási téma, mivel ehhez kötődően Magyarország Nemzeti Katonai Stratégiája (2021 június) már „új műveleti terek” megjelenéséről tesz említést (5 Domain, ebből kettő – a kiber és a világűr – új) így a Multi Domain Operation elmélet fogalmának megjelenése már látható az NKS-ben: „A jelen és a jövő hadviselése túllép a hagyományos értelemben vett fegyveres konfliktusok határain. A műveleti tér kiterjedésével a klasszikus szárazföldi- és légierő haderőnemek mellett az elektromágneses, a kibertér és a világűr is egyre nagyobb szerepet kap a műveleti fölény megszerzésében és fenntartásában, mind az elrettentés, mind pedig a válság vagy a fegyveres konfrontáció időszakában. Ez megköveteli a klasszikus haderőnemhez tartozó képességek mellett az új műveleti terek, mint az elektromágneses, a kibertér és a világűrbe telepíthető eszközrendszerek koordinált fejlesztését.” Az MDO elmélet nemcsak hazánk katonai stratégiáját, de a MH szemléletességének struktúráját, haditechnikai K+F-et, hadiipart, beszerzéseket stb. is meghatározó elmélet. Az MHTT JAPCC konferencián részt vett küldöttei – a Légierő Szakosztály két tagja és a Biztonságpolitikai Szakosztály egy kutatója – hazatérve tudományos publikációban foglalták össze az MDO elmélet lényegét, melyek a Hadtudomány és a Haditechnika folyóiratokban jelentek meg 2020. és 2021. évben. A 2019. évi konferenciát követően 2021-ben nyílt ismét nemzetközi tudományos együttműködési lehetőség a JAPCC-nél az MHTT

számára, amikor 2021. március 24-25. között megrendezésre került az online JAPCC Think-Tank Fórum Essenben. A NATO Összhaderőnemi Légierő Tudásközpont rendezvényén az MHTT LSZO is részt vett. A többnemzeti Think-Tank Forumon különféle kutató szervezetek, NATO légierő kutatóintézetek és védelmi egyetemek, kiválósági központok kutatói vettek részt, 12 NATO tagországból. Az MHTT LSZO két delegált képviselője (Dr. Hegedűs Ernő, Dr. Hennel Sándor) részt vett a JAPCC márciusi kutatóintézeti online fórumán, melynek témái kiterjedtek a NATO légierők doktrinális kérdéseire, a rajzás, az UAV autonómia fokozása és UAV-elleni harc, a hatodik generációs harci repülőgép, a „jövő intelligens pilótafülkéje” program, az AI és az ember-robot együttműködés, az elektronikai harc és BigData kérdésköröire, illetve az űrkutatás és a légierő szerepe a Multi-Domain Operation-ban. Részletes beszámolót a Hadtudomány folyóirat közöl le a nemzetközi tudományos rendezvény kutatási eredményeiről. Pályi József alezredes a NATO 2030 logisztikai kihívásairól tartott előadást. A NATO 2019 decemberi Londonban szervezett kormányfői egyeztetésen a kormányfők felkérték Jens Stoltenberget, NATO Főtitkárt a NATO jövőjének elemzésére figyelemmel a NATO politikai megjelenésének erősítésére. A NATO Főtitkár ennek a kérésnek eleget téve, felkérése alapján egy független csoport elemezte a NATO lehetséges jövőjét.

A felkérésben megjelölt területek a szövetség egységességének, szolidaritásának, kohéziójának megerősítésére; a szövetséges nemzetek közötti egyeztetések és koordináció javítása, valamint a NATO politikai szerepének erősítése figyelembe véve valamennyi stratégiai irányból érkező jelenlegi és a jövőbeni fenyegetéseket, kihívásokat. A csoport a felkérésnek megfelelően elkészítette elemzéseken alapuló jelentését (2020. november 25). A jelentés tartalma alapján 2021. júniusban elkészült egy tényeket tartalmazó ismertető anyag, melyet az előadó részleteiben is elemzett, megpróbálva beazonosítani a logisztikai kihívásokat. Az előadásában megpróbálom megmutatni ezeket a területeket, pilléreket, azonosítva a logisztikai területen megfogalmazható kihívásokat, kicsit kitekintve a területhez kapcsolódó mögöttes tartalmakra, mindezt csak és kizárólag nyílt csatornákon elérhető anyagokra támaszkodva.

Befejezésül Tábi Levente alezredes a Közép-európai Többnemzeti Hadosztály-Parancsnokság megalakításáról és annak műszaki kérdéseiről beszélt. Ezt a hadosztály-parancsnokságot a magyar kormány kezdeményezésére a horvát-magyar-szlovák keretnemzeti együttműködés Magyarországon, Székesfehérvárott alakítja meg. A kezdeményezés célja, hogy a NATO keleti helyzetértékelése alapján ebben a régióban legyen olyan vezetési elem, mely képes az adott szinten a NATO és szövetséges erők műveleti vezetésére, irányítására. A hadosztály szintű parancsnokság a Magyar Honvédség vezetési rendjében már régóta nem létező vezetési elemként jelent meg újra Magyarországon. Mivel már évek óta nincs meg ennek a szintnek a

kultúrája az MH-ban, valamint a fegyvernemi szaktörzsek is az egyes vezetési szinteken már évtizedekkel ezelőtt megszüntetésre kerültek, ezért a műveletek tervezésének, szervezésének és vezetésének feladatait törzs állománya most újratanulja. A törzs részeként újra megjelent Magyarországon a „Műszaki Főnökség” intézménye. A műszaki főnökség állománya a múltból építkezve, az érvényben lévő NATO szabványok alapján, a mai kor kihívásainak kezelésére fókuszálva igyekszik újra létrehozni a hadosztály szintű katonai műszaki szakfeladatok tervezésének és vezetés kultúráját.

A rendezvény végén Dr. Szenes Zoltán, a Társaság elnöke röviden bemutatta a nemrég megjelent „Mai NATO” című könyvet, amelynek szerkesztője volt.

Tudósított: Szentmihályi Anna, az MHTT gyakornoka